Рôкъ IV.

Вѣстникъ

Число 4.

Липень. 1890.

2. Мальчиньский, зôстав сконенкый зъ сенiорства и перенесенкый до местом клясы, де, яко звесно, явить тий конрий вре ко мают буть приняти на другий рôкъ. Причина була слiдуюча: Мальчиньскому грозило вре давнiйше выдаленье бо давав [illegible]/потвгати герцу Жиповского, зъ ким провадив немораленкый розмовы, але опôсля мав совъ опрамоно кам обтцiкви удлкомъ поправити сь. И справдъ справував сь герцу якiйся час так добре що зôстав сенiорем въ мiстаской клясi. Вôдъ сколесь часу почав часто выходити зъ дому, нiвiа що мав все якусь вельку справу. Вкôнцу Отець подозрiваючи цось недоброго почав го дозирати и зловивъ на кланестве. Вийшов без пôзволенья; сказав опôсля що ходивъ купувати марку - показалось що се неправда.

Курчаба выступивъ зъ Брацтва подаючи за причину що есть сам одинъ рускiй мiжъ Польками. Зъ сего слiдуе що Брацтво буде польске; бо жаден рускiй не буде мôгъ належати до него, бо ему выступить буде зъ конечности зъ початку сам одинъ. Рускiй доки буде бôльшостю и верховодити въ Брацтвi зôставати - теперь не хотiвъ въ нiмъ буть. Дуже прикро рвiь! - Не хотiвши вврити щобъ Курчаба допустивъ сь сего сам вôдъ себе, Отець выпытовали ще го и Брацтво - показавъ сь що безчастанно го переконувати, доскулювати, навiть погрожувъ ему говорить: выступи зъ Брацтва. И въ загалъ невiдно вôдъ рускiвъ найдеть не проговорить теперь до членôвъ Брацтва. Чи то слiдуе що Брацтво теперь польске чи що въ другiй спосôбъ написано въ „Звонъ" рвiи компромитуючи недобре?

Куртаба повкупився якусь гідну причину подав для того вступлення до Братства. Полякам невільно молитов по руськи и коли руських водно-вляв их по руськи, полякам відповідав по польски. Се справді було для 50 сторонт полаків; могли прецінь навчити ся молитов - Але голубь Куртаба не вкись ся на завданках яко має Братство? - Бо тому о ся не ходило - „Ми бы ся були навчили, если бы нам хтось не ся дверкував увагу, скадали Войтеви яко Братства" - Отець переконали ся що не всі Русини відповідали по руски на руски молитви - бо не всі их вивчили на память. Хорланновичь сам признав ся до того.

---

4. Въ рус. бим. була сповідь - По школах копри скінчили ся вечерні не всі могли на прибуло на час до дому. Пішли собі на місто без позволенія - По два гості були ввір жили и Цензора. Отець довідав ся що причина для котрих вони так опустили ся и жвого Войтеви не доносить що дні ся в Інтернаті окі уважає на рекреаційні - причиною сего всего есть що має дитрь вступити до Заведу -

---

Коллароки достав відаленой до Заведу за не відповідне захованя ся в Школах.

---

5. Цензорь упімненой обязки прикладнійше до конця курсу добре додідати, в противнім случаю загрозив Отець го скинути - Вони признав ся що дуже о тім що на домах худобно ученики халасують, бють ся и пр. що має дитрь відбійти, покаре трудно єму в польск. бим. буде. але не дає єще що скарґи водити. Отець сказав що теперь не прійме го хоткібы навіть водити его хотім. Дуже го и любить и цінить, але не приймає такихь котрі до неохотного у нас пробувають -

---

6. На екскурсії (покаре она море було постідня сего року) був загальной перемінь стану Інтернату до цілого року.

Се що головно ударив то се що немодитвой есть порядокь, бо нема добрых сенйорів. Трудно их найти. Вкрало ся якесь до Інтернату таке, що дрогого гадників. Хто се виправдить? досить що сенйорь не сміє скарґити на колегів, а хто нескарґити мають єму се за зле - казівають го зрадником, фалшом и пр. Не розумію сего що сенйорь має обовязокь скарґити? -

Брацтво мало слушность кого в доглед о свих писало. Теперь мают признав те сами найстарший до ваги (заступника) - Со сего штубацького повиня колегіальства що слиджу: 1) Настоятель буде тудых знати що дзеє в Заклади - будуть отверт в Заклади кашдый яки есть по инших Закладах якие способы щоб подслухувати, лапати учеников, а в кінцу и тайны доносчики; 2) Настоятель не може знайти ніякой ку старшых конспірацыи кваліфік ся доглядати, скарґити; буде тудых пошукати мир молодшых; их бо легше перекопати о тым що обовязок не понимая ніякого. Може отверт бути и таки що Цензорами жтр. буде ученики до першой, другой клясы; 3) за найменшу річ будуть вогнанити ся, и се все впровадити ся. Чому? Отець сам зновить жтр. когось що ходив до шкіла без позволенія. Вони напорочно буде заповідати що се тому у перше случило ся, и напорочно буде обвиновати що все инако не зробить. Бо звідкиж Отець могучи знати що справдї се тому перший раз трафило ся? Правда що Сеніорь ніколи о тым не доносив; але теперь вже Сеніорь не доносить. А чи можна повірити що в другі уси подобного не зробить? - Хиба и зробив Отець о тым знати не будуть. Мусить Отець слухати ся лиш на совіть кождого; коли не покаже ся що хтось не дуже совістный - то го тримати не можна. Интернат есть на се щоб и не кождо добрых поправляв, але хто Настоятель о ніякім знати не буде, якже потрафить когось поправити? Ті суть свідоцтві до сего нової колегіального заховування ся сеніорів. Сами собі пекуть ученики.

Друга річ котра нелю врод доткнула Настоятель, се подїл до Брацтвом. Що декотрий бажав розбити Брацтво, се бувало кедись в Интернаті, але теперь выступовати до сего закона що рушить мир Полякам не годен знати. Старий перечуть тому; старати ся перекопати мене що таки не есть. Що була якась инша причина тому що один выступив до Брацтва и що инши го до сего подмовили. На пробу предложив а тому що выступив и его приятелям щоб завдяки окреме брацтво, выключно руске - дарар до охоти на се пристали. Бажають отверт бути в Брацтві, але в Брацтві або ніякому рускім, або, таки яки давнійше, такім в конспірації вшыки перепадають. А до сего що слиджу? Що Брацтво все сполщуске. и що все зістане оно такими.

Що було и єсть доброго сего року в Закладѣ? Товариство и Братство. – Маломаєнкой суть, але працюють вытревало. Ѥщѣ коли небуло так богато добрых допысѣв не бувало в их газетах як теперь Єсть надѣя що Товариство и Братство и в тым вырѣжѣ поратуя Интернат, и помощь О. Настоятелеви выробить добрых учывников.

На Засѣданю вѣдпоручникѣв зѣ стороны Братства Тарановичь просив о кредю и губку до Таблицѣ при крыжольку, и о сытвеня лѣтнѣх на закѣнчыня шкѣльного року. – И одно и друге увзглѣднено. Зѣ лѣтнѣй клясы Стецкѣв скаржився що 1/ Сеніоры упоминаютъ за голосно и зѣ мѣсця свого 2/ не дають оправдуватись, 3/ не пѣрвалюють на са мобъ вечеромъ при запалюваню лямпѣ вѣкна буде отворены – Перше принято до вѣдомости мобъ сеніора спытатися и так справы и утѣшыти; на друге сказано Отець, що се добре часомъ не входити в диспуты зѣ ученикамы бо зѣ сего пѣдрасте мовчанка пѣвстають сварки. Если Сеніоръ завважыть що хтось за голосно зѣ другымы учыть ся, в коридѣрѣ повинен ему казати мыра на свое мѣсце – а сам видить що коза наукою проходить до другого, або за часто ходить, такожь праба добрыти ся. Що до третього, коли нема вѣтру, або не єсть за холодно, можна лямпы вѣкна отворяти. – Стецкѣв скаржився що 4/ зѣ сце 4/ що Ректорѣвѣй догадуя сѣв а лямпы нѣ. Въ чым? Ось сам выбирая булкы а лямпы на дах лишаю булкы сам єсть бѣка дуже спалена – Отець сказано що нѣкому не вѣльно лямпы булкы, бо зѣ сего войтобы бы великый непорядокъ, але Ректорѣвѣй так само як сѣв так и лямпы май вѣдитыся. – Просыв ще мѣсцана клясы 5/ Щобы не давати сосу зѣ аресту, бо за кваскый – Неуздглѣднено, покеля лямпы той сосъ дуже любять. 6/ щобы була Прадѣнбасе – и рекреація довшла дѣ тохы що мѣсцы сѣвѣдь лишаютъ ся в дому цѣлый день. Так вжена Прадѣнбасе що року мая мѣсця. с.г. коли вже покѣнчены суть локаўт и коли гоіо учытася, ученыкы цѣлый день бавлять ся в огородѣ и пускаю ся их до мѣста (розумѣе ся за пѣзволеняма) Що до тохы що зѣстаютъ в дому коли инший мѣсцы школу, тым Отець завсѣгда пѣзволяють через цѣлый час клясы бавитись в огородѣ. Шестка Клясы не мая жадного бѣдака, зѣ всего єсть вѣволена казав Левъ Савицкый – зѣ IV Гранковскій мав лямпы одкурвы комнѣ не напалѣла до Застѣнка – а зѣ V и зѣ Товариства не было нѣкого. Товариство стоит при свѣй секцыі а Капитарка не было.

На Завдання Урядників. Витковський Конст. подяв справу нищення гобо-тів, до VI Кл. не було Сеніора. – Таки увиковитой володи непорядокъ, а сеніоръ здає ся що не уважає ся за Сеніора. Всі призначені до виходу кладуть все о ніч.

Зъ справоздання Заступника довідав ся Отець Настоятель, що у-ченики уважають таки що доносять Сеніорів за нелебудів. – Що бідоть ся дуже на рекреації и призвичаюють ся словами яких давнійше не було чути – Вкінці що Редактарий гласують в редактарів.

Стрілила ся рівь дівча, загадочна. Мальчинського батяри зловили коли ушпадели и побили кричучи: А ти Мікуш! – Вонь переконаний що се тому Семінаристів вуйкі зробили за се що колись ими поставивь ся. Въ справдї неправда так що Отець перестрашили ся що може дістав хороба мозговов и фектатуру – але справдї так на плечах ганяли биля. Може так загадка розвяжеть ся.

---

7. Шесте клясі с.г. тамъ де сидить: Коцюба, Мод. Рогожевський, Савицькуп, все дуже дуже справуя ся и богато криків робить навіть о 10 вечеромь; проте щоби були блищи Цензора перенесено их тамъ де був Крижановський сеніоромь. Савицького Евген и Гранковского посадженo до Брауства –

Вечеромь около 10 годинт підъ вікнами Інтернату відъ пер-кану почали ся кики якись вовчі, видно щоби перелякати Но-сацького, бо підъ его вікнами хтось крикнувъ, а опісля до гори хтось кричавъ. Той до гори був здає ся Керповский – Гостева перенесеной на місце Крижановского до Коцюби и пр. –

---

9. М. Мавриский Професоръ скаржив ся О. Маршалкевичу, котрый приїхавъ до Львова на рекольокції., що нікто ко приходивъ до Заклади підуть довідуватися о ученикахъ – и що теперь ученики були досить опущені що до убрань. Мали черевики нечисті.

---

10. Зъ Гим. Вуйком казали дати посвідчення чи вси були у спо-відди. Отець дали посвідчення, лишь не для Рогожевского Тадея, котрой не був у сповіди. –

Отець сказати заступникови щоб не приходили учники вечір загалом викликувати Шевченка, а лиш хто хоче особно най нехай — бо інакше вимовлює дальше урядово, до наказу.

---

11. В тутешній клясі уповноважив я щоб не заступував сеніора — а коли Богомольський Маріяна зробив я заступувати иншій, а именно Витковський Тадей, Гендзєцький и Стецьків нападали на него. Справдішний страйк! Вигідно нема без сеніорів!

В день Св. Ап. Петра и Павла була екзорта для вечір и для Русинів и для Поляків. — „И. Христос обтужив С. Петрови власть надь Церквою, начальство для того що вони мав правдиве поняте, віру о божествѣ И. Христа. — А опісля коли ему давав тую власть, робив его своим заступником, вимагав від него любови для себе. Церков цвітком справедливих. Не лиш в Церкві але всюди и завсїди, кажий начальник, настоятель робить кождо своїм заступником, наставником вимагає и вимагати повинен тих двох рѣчей: 1° щоби заступник був одного переконаня, до одного спрямлив до своїх настоятелєв; и 2° повинен бути до нихъ звязаний, тримати с его. Инакше никому не буде рѣч ніц добре —

Того самого муштру вимагати и від моїх заступників с.г. цензора, сеніорів и пр. Не могу никому накладати, накидати переконань, але прошу щоби ті що не згоджують с до мною, не хотять або не могуть до мною пристати, най не приймають надїних урядів.

На другий рік школьний треба нам вступити с добра до діла, порядок муситъ бути взірцевий — а се все залежить від урядників. —

Тому теперь и при обіді не так тихо, и по ходах ходять дуже гамірно? Сказав мені редактарій, що коли я почав ходити до вашої вести, зараз ті що в.ш нобачив того при мені не робили — тому се? Треба тих все могли завважати и Цензорь и сеніори? А однакож ніхто их не бояв ся? — Тому я почув що хтось курив? чи я одам таку добрий нюх? Тому я, до академичного дому почув що хтось зрана грав в крупів, а тедень сеніорь ані Цензорь не завважав се до Інтернату? — Бо мало их се обходить тому не мають дверцятьох очей и уший як все що дві ся. — Не-

ма ревность, бо нема тобе одинъства до мною. Не ходить нам о тесама що мает, не приймають до мною?

Въ претесах есть все: як нам се вести, як ходити и пр. а сеніора мають доказувати претесів. Повинен дверитати на все увагу. –

Кілька разів кир. говорив Ви щоби зуби повно не келівати. Де там! Най буде зуба якась смаковійше, зараз жовкне присмутнів и колегат и келівают теки що годі розносити. На другій рокь треба буде щоби розділ Заступникь и Цензорь. –

Дуже треба уважати на грешность для губихь. Теперь еще мают пригадувати що наші ученики не кланяют се поважным священникам. що передо Церквами не скидают шапокь. Заввага ще коли еще в мундурках у нась ходимо – а доси пантрают!

А ги вимагают тобе рівей надувагайнокь? Де там! У нась ареувень був факть ось такій. Епископ Пузина говорив до одным до VII Класи на корытарв. Вонь ект в руку не поцілував ект шапки не скив! – Тогди нічого Епископ не сказав – дочерва теперь, по кількох літах, говорив мент в загалі: „Теперь вашій ученики грешнійший суть як давнійше." – О такихь рвах нікоми нічого не забувая! –

---

12. Въ Класі шестій с. г. там де теперь мав бути Сеніорат Карповский, але сей не хоче сеніорувати, все крики, и пр. – Заступникь Набаки ходив до них, его мало що не вискинули до Класы говорячи: „Тримайтеся до Отцеть – и пр." – а передомною сказали що навмисьно кричать, на злість заступникови – Тому що вонь приходить до них на розлову, а опісля скарфить. – Добра наука для Заступника! Вонь бо о скільки може оцадзає колегів своих перед до шкодою порядку.

Опанетала св. тота Класа и перепросили Заступника складаючи цілу вину на Карповского. Сказали що вонь всему винень що доки его не було там, було порядно. – Се все за богато! Карповский в V Класі був Сеніором и добре справував се – а тій що одкись в Класі VI безпастанно робить непорядокь. Карповский сильнійший, запаленой, отперь его убивают за средство его напередь высувают. Отець перенесли, на власне бажання Карповского, до особной Класы.

Bóg wszelka pomyślność nagrodzi ci wraz z twoją Praprzełożoną, t.z. bólko było po ojcowsku dbkać zabawnie ci by w Ogrodzie (w Internacie itd.), Kochamy nie do widzenia mimo za pozwoleniem.

---

13. Niedziela. Była egzortna, osobno dla Rusinów, osobno dla Polaków.

Dla Rusinów. - o mówcy była mowa wyo zaraz wszyscy po cichutku nie pozwolili ci - co może było znaku wyo cichutku nie było dobre, wyo nie było miano za grzech. - A zaprawdę takowo pogardy nie widzę. Chyba wyo nie uważanemu cudu za grzech: bezczelnie przerwadzanie Nabożeństwa, na środku nowej porządku, rozkazywanie bez wyo Nabożeństwa przerwyc - i p. A zaraz wszyscy cichutko bez takowo cichutko grzechu, pogardy, rozkazania - nie czyż różne? -

Dla Polaków. „Jaki był i jaki jest wasz stosunek tu w Internacie do Rusinów? Pytają mię niekiedy w mieście czy Polacy i Rusini żyją u nas w zgodzie? Czy się nie kłócą? Rzeczywiście jest u nas pod tym względem spokój - Przynajmniej niema takich kłótni, żeby się aż o moje uszy obiły. Nie można zaprzeczyć że Polacy w nas bardzo postępują dobrze pod tym względem. Mówią bardzo chętnie po ruska. Żyją z Rusinami - To wszystko bardzo dobrze - ale! - Ale, jest w tem ze strony Polaków coś co mię nie cieszy. Cóż takiego?

Czy pragnąłbym niezgody? - Niech P. Bóg broni!

Czy mówi życzyłbym sobie pewnego współzawodnictwa między Rusinami i Polakami? Aby obudzić więcej ambicyi? W szkołach, internatach używają niekiedy tego środka pedagogicznego. — Tego niechcę - bo takie współzawodnictwo nie obejdzie się bez pewnej zawiści, niechęci - zdaje ambicya nie jest nam chrześciańską.

Cóż tedy? - Więcejbym pragnął w was widzieć poczucie polskości - Nie w tem abyście nie mówili tak ładnie po ruska (owszem życzyłbym sobie żebyście i pisali i czytali po ruska) - nie w tem, abyście pogardzali ruskością, patrzali na Rusinów zgóry - nie w tem, abyście chwalili, bronili to wszystko co polskie, dlatego że to polskie - nie w tem aby trzymać się między sobą a z Rusinami być zdaleka - ... nie! - ale w tem, abyście pamiętali o tem że nas P. Bóg tu postawił na straży wiary i cywilizacyi (O. Kalinka mawiał że Rusini bez Polaków między katolikami nie będą. A O. Gwesar Gwepin, że cywilizacya tak daleko sięga jak daleko sięga obrzędek łaciński), że nam z tego stanowiska dobrowolnie, z niedołęstwa, z lenistwa zstępować nie wolno, a więc powinniśmy się wyrabiać, kształcić aby być na wysokości swego posłannictwa -

A czy u nas, między Polakami, jest ta praca nad sobą? - U Rusinów więcej. - Nie to mię zmartwiło że Rusini u nas pod tym względem stoją wysoko - ale że Polacy stoją nisko.

Widzicie co się u nas dzieje? Niezadowolenie, nawzajemne psucia, przekorzenie, Nie chcą mi pomagać - usuwają się. Mają niechęć do nas? A dlaczego? za co? Chodzi o to że Internat nie jest już wyłącznie ruski - Dlaczego? my - kiedy Rusini się usuwają - w to-

lakeh nie znajdujemy pomocy? Dlaczego na Polakach oprzeć się nie możemy?

Wrocław przeładowane, wyśmiewane. Pewne służba każdemu jasne - że służyć ma jeden obcemu bólu nad drugi Polakiem. Cierpi dlatego że się Polacy, że się upominali o swój Kraj, że to że Rusini niezgodzą z Polakami sobie postępują. - A się i Polacy co do tego pomagają!

Ujrzewicz po egzorcie takie zaczęło - Nie mógł oddychać. Doktora nie było żadnego. a potem było już lepsze nie przyjmować innego Doktora, zmieniać na drugi dzień.

Klasyfikacja.

1. Tarnowski - zdał maturę.
2. Bankowicz — " — za odmianą
3. Radoski — " —
4. Lesko — " —
5. Rozański Lubomir — " —
6. Rozański Bogdan — " —
7. Nabak — z Kl. VII zostaw poprawkę.
8. Rogowski Tadeusz — " — " — poprawkę.
9. Rudnicki — z Kl. VI — " — pierwszą klasę
10. Endrek — — " — " — " z odmianą.
11. Ujrzewicz — — " — " — " — " —
12. Kolumba — — " — " — " —
13. Posadzki — — " — " — " —
14. Krzanowski — — " — " — " —
15. Bula — z Kl. V — " — poprawkę.
16. Polański — — " — " — pierwszą klasę.
17. Lesko — — " — " — " —
18. Kowalski — — " — " — drugą klasę
19. Krokoszyński — — " — " — " —
20. Turkowski — z Kl. IV — " — pierwszą klasę.
21. Rogowski Witold — " — — " — " — z odmianą.
22. Sawicki Leon — " — — " — " —
23. Malczewski — " — — " — " —
24. Polczyński — " — — " — " —
25. Rosiński — " — — " — " —
26. Garda — " — — " — poprawkę.

27. Свяглевичъ до Кл. III достав. – (перестав ходить)
28. Савчинський Евгень „ — „ — другу клясу.
29. Бачинський – до Кл. II — „ — першу клясу.
30. Курлаба — „ — „ — — „ —
31. Гранковский — „ — „ — поправку –
32. Стецкóвъ — „ — „ — першу клясу до воздраг.
33. Faliński — „ — „ — — „ — „ —
34. Харлампновичъ — „ — „ — другу клясу.
35. Pomański — до Кл. I — „ — першу клясу.
36. Lang — „ — „ — — „ —
37. Maryanowski — „ — „ — — „ —
38. Kijowski — „ — „ — — „ —
39. Skierski — „ — „ — поправку.
40. Taranowicz — „ — „ — першу клясу
41. Murzyka — — „ — „ — — „ — до воздраг.
42. Hawasimowicz — „ — „ — — „ — „ — „ —
43. Zdziejecki — „ — „ — першу клясу.
44. Kopciński — до Кл. II — „ — — „ — „ до воздраг.
45. Рогомевский Мартинъ до IV Норм. – „ — — „ —
46. Wilkowski Konstanty – „ — „ — — „ —
47. Witkowski Tadeusz до III Норм. – „ — — „ —

До воздраженія було 9; першихъ клясъ: 27; поправокъ: 6; другихъ клясъ: 4. – Видалені за справованя достали: ~~Рогомевский Тадей~~, Кошова, Гзула, Мальчинский, Савчинский Евгень, Гранковский, = 6.